

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 «Ветеринарна медицина»

14.06.24р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Зав. кафедри акушерства і біотехнології
репродукції тварин, доцент
Івасенко Б.П.
«05» червня 2024 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДІВ ТЕРАПІЇ КОРІВ
ЗА ГОСТРОГО ГНІЙНО-КАТАРАЛЬНОГО МЕТРИТУ»

Виконала: Поліщук Анастасія Миколаївна

Керівник: доцент Івасенко Б.П.

Рецензент доцент Чорноус М.Р.
вчене звання, прізвище, ініціали підпис

Я, Поліщук Анастасія Миколаївна, засвідчую, що
кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної
добросовісності.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – “Ветеринарна медицина”

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

М.Г. Губенкова

“ 1 ” 09 2023

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу

Талищук Анастасія Михайлівна
(прізвище, ім'я, по-батькові)

Тема: *Фармакологічне караміліфікаційне майбуттє шерсті корів як гострої гнійно-капілярного міїтисичу*

Затверджено наказом ректора № _____ від _____

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до “10” 06 2024р.

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані: *Буде антропогенно іна впливом ефіміївмієнь нових майбуттє шерсті корів як гострої гнійно-капілярного міїтисичу*

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	<i>10.09.22 - 10.09.23</i>	<i>Виконано</i>
Методична частина	<i>17.10.22 - 30.12.22</i>	<i>Виконано</i>
Дослідницька частина	<i>01.01.23 - 30.12.23</i>	<i>Виконано</i>
Оформлення роботи	<i>10.01.24 - 18.05.24</i>	<i>Виконано</i>
Перевірка на плагіат	<i>10.06.24</i>	<i>Виконано</i>
Подання на рецензування	<i>11.06.24</i>	<i>Виконано</i>
Попередній розгляд на кафедрі	<i>22.05.24</i>	<i>Виконано</i>

Керівник кваліфікаційної роботи, *доцент Іващенко Б.П.* *[підпис]*
підпис

Здобувач *Талищук А.М.* *[підпис]*
підпис
прізвище, ініціали

Дата отримання завдання “10” вересня 2022р.

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

УЗД – ультразвукове дослідження

ВРХ – велика рогата худоба

ТДВ – товариство з додатковою відповідальністю

ЗМІСТ

	стор.
РЕФЕРАТ.....	5
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	10
1.1. Етіологія та поширеність метриту.....	10
1.2. Методи діагностики гострого метриту.....	12
1.3. Загальні принципи лікування та профілактики гострого метриту у великої рогатої худоби.....	13
1.4. Заключення з огляду літератури.....	15
РОЗДІЛ 2. ВИБІР НАПРЯМІВ ДОСЛІДЖЕНЬ, МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ВИКОНАННЯ РОБОТИ.....	17
2.1. Матеріали і методи досліджень.....	17
2.2. Схема проведення досліджень.....	21
2.3. Характеристика господарства.....	22
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	30
3.1. Поширеність патологій родів та післяродового періоду в корі.....	30
3.2. Порівняльна ефективність методів терапії корів за гострого гнійно-катарального метриту.....	33
3.3. Розрахунок економічної ефективності проведених ветеринарних заходів.....	37
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ.....	41
ВИСНОВКИ.....	44
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	46
ДОДАТКИ.....	50

РЕФЕРАТ

Поліщук Анастасія Миколаївна. Порівняльна характеристика методів терапії корів за гострого гнійно-катарального метриту

Проведено дослідження поголів'я корів молочного напрямку продуктивності голштинсько-фризької породи, які належать ТДВ «Терезине» Білоцерківського району Київської області.

Вивчено поширеність патологій родів та післяродового періоду в корів у конкретному господарстві. Досліджено ефективність методів терапії корів за гострого гнійно-катарального метриту та наведено їх порівняльну характеристику.

Використано клінічні, акушерсько-гінекологічні (вагінальні та ректальні), статистичні та сонографічний методи досліджень. За принципом методів лікування було сформовано дві групи тварин: контрольну та дослідну.

На основі виконаної роботи зроблено висновки та надано рекомендації господарству про те, що застосування препаратів за лікування гострого гнійно-катарального метриту в корів дослідної групи мали досить високий терапевтичний ефект. Це забезпечило одужання 100 % корів порівняно з іншою схемою лікування.

Під час здійснення лікування у корів дослідної групи одужання наступало через 8–9 днів, відновлення статевого циклу – в середньому через 34 днів, а після першого осіменіння запліднилось 62,5 % корів.

Кваліфікаційна робота містить 45 сторінок друкованого тексту, 7 таблиць, 14 рисунків, джерела літератури, додатки.

Ключові слова: велика рогата худоба, метрит, бактеріальна контамінація, післяродовий період, «Гістеродев», внутрішньоматкове уведення, «Утеродев», терапія.

ANNOTATION

Polishchuk Anastasia Mykolaivna. *Comparative characteristics of methods of therapy of cows for acute purulent-catarrhal metritis*

Investigation of the population of dairy cows Holstein-Friesian breed of the dairy direction of productivity, which belong to the «Terezine» dairy farm, Bila Tserkva district, Kyiv region was conducted.

The prevalence of pathologies of the birth process and the postpartum period in cows in a specific farm was studied. The efficiency and comparative characteristics of the methods of therapy of cows for acute purulent-catarrhal metritis are investigated.

Clinical, obstetric and gynecological (vaginal and rectal), statistical and sonographic research methods were used. According to the principle of treatment methods, two groups of animals were formed: control and experimental.

Based on the work performed, conclusions were drawn and recommendations for the farm were given. The use of drugs for the treatment of acute purulent-catarrhal metritis in cows of the experimental group had a fairly high therapeutic effect. This ensured the recovery of 100% of cows compared to other treatment scheme.

During the treatment in the experimental group of cows recovery occurred after 8–9 days, the restoration of the sexual cycle – on average 34 days. 62,5 % of cows were fertilized after the first insemination.

Qualification work contains 45 pages, 7 tables, 14 figures, list of references, appendices.

Key words: cattle, metritis, bacterial contamination, postpartum period, «Hysterodev», intrauterine introduction, «Uterodev», therapy.

ВСТУП

Головною проблемою ветеринарного акушерства в Україні початку ХХІ століття є відтворення тварин. Бо це та основа, яка дає змогу підтримувати чисельність поголів'я, створювати високопродуктивні стада і забезпечувати виробництво біологічно цінних і життєво важливих харчових продуктів. Серед акушерських і гінекологічних хвороб основною причиною тривалої неплідності у самок різних видів тварин є гострі, хронічні та субклінічні метрити [1, 5].

Хвороби матки зрідка призводять до загибелі корови, проте впливають на всю лактацію, а не тільки на транзитний період. Запалення тканин матки – поширене акушерське захворювання на молочно-товарних господарствах України та Європи з вирощування ВРХ, що призводить до значних економічних втрат через витрати на лікування, зниження продуктивності та фертильності, збільшення вибракування лактуючих корів [2].

Процеси відновлення матки, особливо після отелення, до стану, що є характерним для нетільної корови, є важливим фактором для подальшої репродуктивної здатності тварини. Затримання інволюції органів репродуктивної системи – основний фактор розвитку запально-деструктивних процесів, які згодом призводять до неплідності та раннього вибракування корів. При цьому вартість отриманої продукції збільшується за рахунок перевитрат кормів та зниження продуктивності стада в цілому внаслідок використання ремонтних телиць, які зазвичай мають нижчі надой молока порівняно з коровами 4–6-тої лактації [3].

Бактерії – присутні в матці великої рогатої худоби після отелу чи штучного осіменіння через відсутність належних санітарних умов, а інвазія та ріст бактерій у тканинах матки провокують розвиток післяродових захворювань матки. Понад 50 років тому завдяки здатності тканин матки переносити патогенну мікрофлору організм тварин проявляв толерантність до мікроорганізмів, і лише у небагатьох розвивалися метрити. Сьогодні

приблизно 40 % ВРХ молочного стада мають захворювання матки. Як наслідок, метрити шкодять здоров'ю, добробуту та продуктивності корів [4].

Лікування метриту має здійснюватися за принципом комплексного і послідовного застосування необхідних засобів етіотропної, симптоматичної, патогенетичної та замінної дії, враховуючи ступінь та характер ураження, індивідуальну реактивність та чутливість хворого організму, супутні захворювання тощо [10, 15, 16].

З огляду на зазначене вище, поза увагою науковців і лікарів-практиків не залишається пошук нових схем лікування та профілактики патології матки у корів. Однак сьогодні вони потребують удосконалення, оскільки лікарі ветеринарної медицини не мають ефективних профілактичних засобів і схем терапії, що і зумовлює актуальність проблеми та сприяє розробленню нових методів лікування із застосуванням більш екологічно толерантних препаратів [16, 17].

Метою досліджень було впровадження нових методів терапії корів за гострого гнійно-катарального метриту в умовах молочно-товарної ферми ТДВ «Терезине» Білоцерківського району Київської області та дати порівняльну оцінку ефективності методів терапії.

Для реалізації поставленої мети визначили наступні завдання:

1. Дослідити та визначити поширеність і структуру патологій матки у корів.
2. З'ясувати причини та фактори, які призводять до розвитку гострого гнійно-катарального метриту в корів.
3. Опрацювати нові методи терапії та визначити їх ефективність за гострого гнійно-катарального метриту в корів.

Об'єкт дослідження – поширеність метриту в корів 1–4 лактації.

Предмет дослідження – захворюваність дійних корів на гострий гнійно-катаральний метрит і методи терапії та діагностики.

Методи дослідження: клінічні, статистичні, акушерсько-гінекологічні та сонографічний методи досліджень.

Практичне значення. Отримані результати досліджень дають можливість досягти вищої ефективності у здійсненні лікувальних заходів для корів 1–4 лактації за гострого гнійно-катарального метриту та швидше відновити їх статеву циклічність у господарстві Білоцерківського району Київської області.

Результати досліджень кваліфікаційної роботи можуть застосовуватись в різних господарствах, відповідно до їх індивідуального технологічного управління молочним скотарством.

РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Етіологія та поширеність

Запалення тканин матки – основна причина порушення репродуктивної функції корів. Залежно від уражень тієї чи іншої тканини матки розрізняють: endometritis – запалення слизової оболонки, myometritis – запалення м'язового шару, perimetritis – запалення серозного покриву. Однак такий розподіл є умовним, оскільки важко уявити перебіг запалення в слизовій оболонці матки без залучення в запальний процес м'язової оболонки. З'ясовано, що при всіх формах метриту реєструється порушення скорочувальної функції матки, що свідчить про ураження її м'язового шару [15].

Метрит є поліетіологічним захворюванням. У більшості випадків запальний процес шарів матки виникає через акушерські та післяродові патології: двійні, дистоція плодів, штучне стимулювання родової діяльності, затримання плодових оболонок, субінволюція матки, відновлення циклічної роботи яєчників. Іншими факторами розвитку є метаболічні хвороби (кетоз, гіпокальціємія), мастит та бактеріальне обсіменіння матки [6, 27, 29].

Недостатність адекватної мобілізації кальцію під час отелення корови призводить до гіпокальціємії. Кальцій, своєю чергою, є важливим мікроелементом у процесі інволюції матки, і будь-який його дефіцит затримує цей процес, що є фактором ризику затримки плодових оболонок та розвитку післяродового гострого гнійно-катарального метриту [6, 7, 28].

Основним етіологічним фактором у розвитку запалення матки варто вважати мікроорганізми. Патогенну мікрофлору протягом 15 днів після отелення можна виявити в матці у 90 % поголів'я корів, а через 50–60 днів – у 9 %. У деяких стадах у корів (50–90 %) відмічають післяотельні ускладнення (метрити), що свідчить про бактеріальне забруднення статевого тракту. Видовий склад мікрофлори, що спричиняє неспецифічне запалення статевих

ВИСНОВКИ

1. Ускладнення родів з причин крупнопліддя, передчасного відходження плодових вод, що обумовлює слабку родову діяльність та затримання посліду у корів, реєстрували у 20,1 % корів.

2. Серед патологій репродуктивних органів у корів на молочно-товарній фермі ТДВ «Терезине» найбільше поширення має запалення тканин матки (12,9 %), яке набуває гострого перебігу здебільшого у вигляді гнійно-катарального метриту у 6,6 % корів (переважно після отелу) і є однією з основних причин неплідності корів.

3. Головними причинами гострого гнійно-катарального метриту в господарстві є недотримання належних санітарних умов при штучному осіменінні корів та наданні рододопомоги, що сприяє мікробній контамінації тканин матки, а також упродовж післяродової інволюції органів статеві системи.

4. Під час здійснення лікування у корів дослідної групи одужання наступало через 8–9 днів, відновлення статевого циклу – в середньому через 34 днів, а після першого осіменіння запліднилось 62,5 % корів.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Для профілактики гострого гнійно-катарального метриту в корів дотримуватися правил інструментального введення сперми і надання кваліфікованої рододопомоги та забезпечувати належні санітарно-гігієнічні норми.

2. За гострого гнійно-катарального метриту для терапії корів застосовувати апробовану схему лікування із використанням препаратів таких як «Гістеродев Т», «Утеродев», «Девівіт Комплекс».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ефективність етіотропної та симптоматичної терапії у корів за післяродового катарально-гнійного ендометриту. Демченко В. П., Вишнева А. С., Овчарська Н. А., Корейба Л. В. *Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми підвищення якості та безпека виробництва й переробки продукції тваринництва»*. Дніпро, 2020. С. 319–321.
2. Cytological endometritis in dairy cows: diagnostic threshold, risk factors, and impact on reproductive performance. S. C. Lee et al. *Journal of veterinary science*. 2018. Vol. 19 (2). P. 301–308.
3. The course of the postpartum period in cows in the presence of concomitant pathology. O. Chekan et al. *Scientific Horizons*. 2023. Vol. 26, № 11. P. 19–28.
4. Sheldon I. M., Cronin J. G., Bromfield J. J. Tolerance and Innate Immunity Shape the Development of Postpartum Uterine Disease and the Impact of Endometritis in Dairy Cattle. *Annual Review of Animal Biosciences*. 2019. Vol. 7. P. 361–384.
5. Розум Є., Морозов М. Ефективність терапії корів за післяродового гнійно-катарального ендометриту залежно від терміну його виявлення. *Agrarian Bulletin of the Black Sea Littoral*. 2021. Issue 100. URL: <https://abbsl.osau.edu.ua/index.php/visnuk/article/view/247/209>.
6. Kumar P., Sunith R., Rajanna R. Bovine endometritis: A review article. *The Pharma Innovation Journal*. 2020. № 9. P. 55–58.
7. Hossein-Zadeh N. G., Ardalan M. Cow-specific risk factors for retained placenta, metritis and clinical mastitis in Holstein cows. *Veterinary Research Communications*. 2011. Vol. 35. P. 345–354.
8. Risk factors for uterine diseases on smalland mediumsized dairy farms determined by clinical, bacteriological and cytological examinations. Prunner I. et al. *Theriogenology*. 2014. Vol. 82. P. 857–865.